

Analiza rynku kas fiskalnych na dzień 22 luty 2023r.

1.

W chwili obecnej są dostępne na rynku dwie kasy rejestrujące przeznaczone do myjni samochodowych: kasa Novitus SDF-3 oraz kasa ELZAB KW. Mimo, iż pełnią analogiczne funkcje i posiadają zbliżone rozwiązania techniczne, zachodzi pomiędzy nimi skrajna różnica cen: Kasa Novitus jest ofertowana za 1709,70 zł (brutto), zaś kasa ELZAB KW3 za 4536,25 zł (tj. 955,00 EURO - według kursu euro w wysokości 4,75 zł z dnia 22 lutego 2023 r.).

Jednak urozmaicenie oferty jest pozorne, na co wskazujemy w dalszej części.

2.

Jako producent kasy fiskalnej Novitus SDF-3 jest ujawniany Novitus. Na stronie internetowej tego podmiotu wskazuje się, że podmiot ten jest producentem *"(...) kas fiskalnych oraz nowoczesnych drukarek, komputerów i stanowisk POS, wag sklepowych i przemysłowych, czytników kodów kreskowych i kolektorów danych oraz sprawdzonego oprogramowania (...)"* (<https://novitus.pl/o-nas> dostęp w dniu 22 lutego 2023 r.).

W domenie publicznej wskazuje się, że *"(...) Novitus S.A. to wiodący producent i dostawca elektroniczno-informatycznych rozwiązań systemowych znajdujących zastosowanie i usprawniających pracę w handlu, usługach, logistyce i przemyśle. Od lat Novitus SA jest jednym z czołowych producentów urządzeń fiskalnych w Polsce. Już ponad 720 tys. kas fiskalnych funkcjonujących na naszym rynku to produkty marki Novitus. Urządzenia firmy NOVITUS cechuje nowoczesność, najwyższa jakość i niezawodność (...)"*. (<https://www.fiskalne.org/Novitus> dostęp w dniu 22 lutego 2023 r.)

Jednak powyższa informacja jest nieprawdziwa i wprowadza w błąd z następujących powodów.

Spółka pod firmą Novitus Spółka Akcyjna w Nowym Sączu nie istnieje bowiem od 28 grudnia 2011 r. Wcześniej jednak istniała od roku 1994 r. pod firmą OPTIMUS IC SPÓŁKA AKCYJNA, będąc zarejestrowaną w Rejestrze Handlowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Nowym Sączu w Wydziale V Gospodarczym Rejestrowym pod numerem RHB 874. Następnie została ujawniona w Krajowym Rejestrze Sądowym - Rejestrze Przedsiębiorców pod numerem KRS (0000042601), co nastąpiło w dniu 16 października 2001 r. Następnie, w dniu 3 lutego 2005 r. zmieniono firmę spółki na Novitus Spółka Akcyjna.

Spółka Novitus SA utraciła byt prawny w dniu 14 grudnia 2011 r., albowiem tego dnia została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego - Rejestru Przedsiębiorców.

Było to wynikiem przejęcia przez spółkę COMP Spółka Akcyjna w Warszawie.

Faktycznie zatem "Novitus" to obecnie znak towarowy, pod którym spółka COMP SA w Warszawie sprzedaje część swoich produktów.

Z kolei Zakłady Urządzeń Komputerowych "Elzab" Spółka Akcyjna w Zabrze jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym - Rejestrze Przedsiębiorców od 27 lutego 2002 r., wcześniej będąc zarejestrowaną w Rejestrze Handlowym pod pozycją 9138. Kapitał akcyjny tej spółki wynosi jednak 22142962,40 zł, zaś 75,89 procentach stanowi własność COMP SA w Warszawie.

Z powyższego wynika jednoznacznie, że COMP SA w Warszawie jest w odniesieniu do Zakładów Urządzeń Komputerowych "Elzab" SA w Zabrze "spółką dominującą" w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4 Ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (T.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1467 z późn. zm.). Konsekwentnie, spółka Zakłady Urządzeń Komputerowych "Elzab" SA w Zabrze jest "spółką zależną" wobec COMP SA.

Relacja pomiędzy obydwoma spółkami jest traktowana jako "grupa spółek" w rozumieniu 4 § 1 pkt 5(1) Kodeksu spółek handlowych. Zgodnie z definicją, "grupa spółek" - to spółka dominująca i spółka albo spółki zależne, będące spółkami kapitałowymi, kierujące się zgodnie z uchwałą o uczestnictwie w grupie spółek wspólną strategią w celu realizacji wspólnego interesu (interes grupy spółek), uzasadniającą sprawowanie przez spółkę dominującą jednolitego kierownictwa nad spółką zależną albo spółkami zależnymi.

Na podkreślenie należy, iż - jak stanowi powyższa definicja - w przypadku "grupy spółek" mamy do czynienia co prawda z kilkoma oddzielnymi bytami prawnymi (osobami prawnymi), lecz posiadającymi wspólną strategię w celu realizacji wspólnego interesu. A zatem w takim przypadku z ekonomicznego punktu widzenia istnieje faktycznie jeden organizm ekonomiczny, mający zdefiniowaną strategię i wspólny interes.

Powyższa analiza musi wpływać na ocenę obydwu dostępnych ofert zakupu kas rejestrujących dla myjni samochodowych. Faktycznie bowiem, pochodzą one od jednego przedsiębiorcy (grupy spółek).

Istnienie dwóch ofert zakupu kas fiskalnych jednak tylko pozornie stanowi wyraz konkurencji. Cena za kasę produkowaną przez ELZAB jest bowiem ceną absurdalnie wysoką (praktyka rynkowa wskazuje, że cena nawet specjalistycznych kasy rejestrujących oscyluje w przedziale 800 - 1500 zł). Zatem cena za kasę Novitus SDF-3 (1709,70 zł) wydaje się bardzo korzystna w porównaniu z ceną za kasę ELZAB - u, jednak przyjmując

rzeczywisty punkt odniesienia (ceny kas rejestrujących) cena ta musi uchodzić za bardzo wysoką.

Można podjąć uzasadnione podejrzenie, że obydwie spółki podjęły znowę cenową mającą stworzyć pozory korzystności oferty kasy Novitus SDF-3, podczas, gdy rozsądna ocena rynkowa nakazuje ocenić jej cenę jako bardzo wysoką - tym bardziej, że dotyczy ona myjni samochodowej, gdzie zakup kasy obowiązuje w odniesieniu nie całego przedsiębiorstwa, lecz każdego stanowiska mycia pojazdów.

Biorąc pod uwagę, że średnia liczba stanowisk mycia (mogąca zapewniać rentowność przedsięwzięcia) wynosi 4 stanowiska, zakup kas fiskalnych SDF-3 obejmuje więc wydatek około 8.000 zł z montażem (plus: dodatkowe urządzenia, internet, okablowanie, które w rezultacie daje kwotę od kilkunastu do kilkudziesięciu tysięcy zł w zależności od technologii danej myjni). A do tego dochodzi konieczność zakupu kilku dodatkowych kas do stanowisk odkurzania aut, których jest z reguły nie mniej, niż 2 (czyli dodatkowe 2 kasy z montażem).

3.

Biorąc pod uwagę, że wskazana wyżej relacja pomiędzy COMP SA w Warszawie oraz Zakładami Urządzeń Komputerowych "Elzab" SA w Zabrzu, obok tego, że stanowi "grupę spółek" w rozumieniu Kodeks spółek handlowych - z punktu widzenia Ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi przejaw "stosunku kontroli" zdefiniowanego w art 4 pkt 3) i pkt 4) tej ustawy, a wzajemną relację tych spółek należy zdefiniować jako "grupę kapitałową" (por. art. 4 pkt 14, zgodnie z którym pojęcie grupy kapitałowej obejmuje "wszystkich przedsiębiorców, którzy są kontrolowani w sposób bezpośredni lub pośredni przez jednego przedsiębiorcę, w tym również tego przedsiębiorcę") - skoro na rynku polskim są dostępne jedynie dwie kasy fiskalne dla myjni samochodowych, oferowanych przez jedną grupę kapitałową, powyższa sytuacja stanowi wyraz faktycznego monopolu (a zatem silniejszej pozycji rynkowej, niż zdefiniowana w tej samej ustawie "pozycja dominująca przedsiębiorcy"). Jakkolwiek co prawda posiadanie pozycji monopolistycznej samo w sobie nie jest sankcjonowane, to sankcjonowane są działania polegające na "nadużywaniu pozycji dominującej".

W świetle przywołanej wyżej Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nadużywanie pozycji dominującej jest zakazane (art. 9, ust. 1). Może ono polegać m.in. na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich; ograniczeniu produkcji, zbytu lub postępu technicznego ze szkodą dla kontrahentów lub konsumentów; narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków

umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści. Co wynika z dalszych przepisów ustawy, podejrzenie takiej praktyki jest podstawą wszczęcia postępowania antymonopolowego. Alternatywnie, w powyższej sytuacji może zachodzić zmowa cenowa, zdefiniowana w art. 6 Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.